

cunah večidel le po zeleni kavi poprašujejo, tako de so kupci prisiljeni le zeleno kavo naročevati; tergovci pa, njih opravljalniki, in clo njih delavci se taki zmoti posmehujejo.

(Dalje sledi.)

Oglas iz močirja.

(Dalje.)

Kolika škoda se kmetu na mahu s to zapovedjo dela, lahko vsak sam prevdari, ker se marsikterimu ne le 50, ampak še več gold. srebra v enim letu škode zgodi, ko bi smel vselej varno v pripravnim času močir požigati.

Še od druge strani bi mogla kmetu prostovoljnost dana biti, mah žgati. Je namreč še veliko močirja, ki še ni nič obdelano in ki leži kakor mokra goba. Potrebno pa je, de se na celim močirji ob enim času obdeluje, de bo naš namen konec dosegel, de bo mah za bogate pridelke bolj in bolj pripravljen, de se ne bo iz visokiga pustiga mahú njegova voda v nižje obdelane njive odtekovala, jih zajezila, in zopet pokončala. Kako bo pa kmet ta novi del obdelovati začel, kér je bil pri poprejšnjim zavolj gori imenovanih zadržkov tolikrat v svojim upanju zmoten, kér je bil zavoljo prelomljenja sedanje postave tolikrat v ječo veržen, in kazin plačevati primoran. Vidi se tedej, de mora ta postava svojo moč zgubiti. Zakaj so pa prepovedali, mah po potrebi tačas požigati, kadar je kmet zató pripravi čas imel? zakaj so prostovoljnost v ti reči ograjali? Clo vsiga niso mogli prepovedati, sicer bi bili na enkrat berače za herbttam imeli; prepovedali so tedej kolikor so mógli, kér tanjši in dišav vajeni nosovi mestnikov tega duha, kterimu smrad pravijo, terpeti niso mógli.

Kmet revin v svojim stanu ne more nehati močirja žgati, in si škode delati, kader koli se zanikerna gospóda vmisli. Pri svojih redkih pridelkih mora gledati, kako in kje mu bo dobiček dohajal, kér nemore kupčevati ali visoke službe opravljati. Pa pojdemo na terg v mesto, in poslušajmo, kako se tam gospóda nad ubogim kmetam nosi in vpije: „taka dragína! Tačas je kmet vzrok vse dragine. Pusti mi, ljuba gospóda tačas mah požigati, kadar bo kmet za potrebno spoznal, kadar bo mah suh, potem bo več in boljiga žita pridelal; bo več žita, bo tudi bolj kup, in kmet ti bo zadovoljen in z veseljem postregel. Nej se tedej dozdanja postava overže in nova da, po kteri bo vsak kmet na mahu prostovoljo imel ga žgati, kader mu bo vreme za to kazalo. To nej bo naša prva prošnja, ktero mi kmetje na mahu predragim poslancam na serce položimo. *)

(Dalje sledi.)

*) Dozdej, dragi Matjaž iz močirja! smo dovolili samo vam govoriti, kakor vi mislite, — zdej morate pa tudi nam pristupiti, de povémo, kar mi mislimo. Naša misel je, de se vi zlo zlo motite, ako mislite, de bi vi s svojim svetam — čez in čez prostovoljniga žganja — vsm sosedam kmetam vstregli, in de sosedge mestniki v ti reči nič nimajo govoriti. Vsako drugo obdelovanje polja in travnikov je prostovoljno; vsak lahko ravna kakor koli na svojim svetu za dobro spozná. Z ognjem, ljubi prijatelj! je pa vsa druga. — Oginj požgè tudi sosedu njegov pridelk, kakor se je to že večkrat zgodilo, torej mora žganje na postave vezano biti. Oginj škodje cvetečimu žitu, kér skušnja kaže, de okajeno in ogreto klasje rado ogluši. — Kadar mah zlo gori, smerdi po Ljubljani in še dalje nad Ljubljano, de ni ravno treba tajnega nosaimeti; de pa smrad ni zdravju koristen, posebno v mestih, kjer je že sicer zrak bolj popačen kakor na deželi, je pa tudi poterjena resnica: Gosposke pa morajo tudi za zdravje ljudi skrbeti; zató so postave. De je žganje mahú dober, pa ne edin in tudi ne vselej potreben pomoček rodovitnosti močirja, tudi mi dobro vémo, — tega pa ne boste tajili, de bi to, kar njivam in senožetam dobro tekne in njih rodovitnost povzdigne, nikdar ne smerdelo, de imajo tedej mestniki tudi pravico terjati, de se jim zrak, kteriga Bog čistiga daje, skozi

Odperto pismice gosp. Ambrožu.

Hvala in slava vsim iskrenim Slovincem, kteri se za omikanje in razširjanje slovenskiga jezika trudijo; slava pa posebno Vam, ki z gorečo besedo vpeljanje domačiga jezika v pisarnice priporočujete.

Vsak je prepričan, de je to potrebno in pravično; — de je pa slovenski jezik tako vglajen, de ga precej, brez podtikljeja, v novim pravopisu v učeliša in pisarnice vpeljati zamoremo, to ste nam Vi, častitljivi! v 18. listu Novic práv razumno razložili — in tedaj tudi našimu ministru notranjih zadev prošnjo v slovenskim jeziku poslali. Akoravno smo že pred nekimi tedni v ces. kralj. dvorni pisarnici dve v domačim jeziku pisani prošnji (eno iz Ljubljanskiga, drugo iz Celjskiga okroga) brali, je gotovo Vaša, prva v čistim slovenskim jeziku; ste v svojih po Novicah oznanjenih sestavkih tako lepo in prijetno pisali, de vsaka beseda od serca do serca sega.

Serčno se Vam tedaj zahvalimo, in Vas prosimo, pošlite nam prihodnjič vse prošnje v našem milim jeziku — nemškutarjem v domači deželi, in tistim, kteri bi se, kakor vi pravite, čez Vašo prederznost grozili, pa povejte, de je slovenski jezik v vstavnim pismu premisljiviga Cesarja zagotovljen, in de ima po Sloveni ravno tiste pravice, kakor nemški po nemških deželah, — de ga tedej v pisarnice vpeljati moramo.

Povejte jim pa tudi, de so že nekteri Nemci tega prepričani, in de tudi naš jezik častijo. Dokaz naj je to:

Dve soseski na Dolenskim ste uboziga kmeta clo v Beč poslale, de se tukej posvetva, kako bo prihodnjič zavoljo tlake in desetine, in če imajo kmetje pri volitvi poslancov k avstrijskemu zboru, poslance, kakor pri volitvi poslancov za Frankfort, po napovedanji uradnikov izvoliti. Odbor za mir in občni red (Sicherheits-Ausschuss), pri kterim se je kmet oglasil, ga je podučil; — de pa tudi svojim sosedam práv razklada, mu je pisano razjasnenje v slovenskim jeziku izročil.

Zalostno je, de mora kmet svojo rodovino in blagó zapustiti, in dolgo pot z mnogimi potroški nastopiti. Vsak, posebno pa uradnik, bi mu lahko vse razjasnil, ako bi, kakor Vi, med kmete stopil in prijazno po domače vse razkladal; gotovo bi mu verjeli, in se hvalježni in veseli proti domu vernili.

Zadnji čas je tedaj za uradnike po Sloveni, de se slovensine poprimejo; ako nočejo po Vašim izgledu ravnati, niso slovenskiga kruha vredni. Tistim pa, kteri bodo kakor Vi, za izobraženje ljudstva, za razširjanje narodnosti, in za blagor domovine skrbeli, bodo naši vnuki, kakor mi slavo peli: „Bog Živi“.

V Beču 21. rožnika 1848.

P. Kozler.

Kako bi se slovenski jezik v šole spravil?

Pri tirečije dvoje prašanje razrešiti: 1. Koliko naj bi se slovenski jezik precej v šole spravil; 2. Kako in koliko po tem, ko bodo že pripomočki, postavim, šolske bukve i. t. d. pri rokah?

Presvitli Cesar so že pred nekaj časam bili na Dunaj poklicali visoko učeniga gosp. P. J. Šafarika, de bi osnovo naredil, kako bi se slovenski (slavenski ali slovanski) jezik po slovenskih deželah Njih cesarstva v šole spravil, in kako naj bi se šole práv vredile. Od

celo poletje v nar voči vročini ne gnjusi in ne kvari. Obdelovanje močirja mora tedej na postave zavoljo varnosti pridelka in zdravilnih zapoved vezano biti — in taka je povsod. Močirja stojé povsod pod vikšim oskerbnistvam zató postavljenih gospók. — Sicer pa ne rečemo, de bi se morebiti ena ali druga reč kmetam na mahu, kise z obdelovanjem močirja veliko trudijo, polajšati ne dala; tode take reči mende ne bojo segale v pomenke Dunajskiga zbora, ampak le v domače naprave. Vredništvo.